STIVEN CATALYST

SERIA E TRETË · NËNTOR 2026

MANAGEMENT REVIEW

Menaxhim pa teatër.

KPI

NORMA E LËNDIMEVE: SI BËHET NJË SHIFËR SIGURIE

Pse 200.000 orë, çfarë numëron OSHA si rast, normat në SHBA sipas industrisë për 2024, pse kërcen norma e një vendi të vogël, çfarë fsheh shifra sipas Evropës dhe një ankete me mjekë të punës, dhe një kartë.

4,8 lëndime dhe sëmundje të regjistrueshme për 100 punonjës me kohë të plotë në magazinimin në SHBA më 2024, rreth dyfishi i 2,3 të gjithë sektorit privat.

BLS, 2026

BRENDA

TEMA KRYESORE
Raste, orë dhe 200.000
FAQE 03

ÇFARË THOTË KËRKIMI
Çfarë mund të fshehë një normë e ulët
FAQE 06

MJETI I NUMRIT
Karta e normës së sigurisë
FAQE 08

NR. 87 · KPI

Në këtë numër

Pothuajse çdo vend pune raporton një normë sigurie, dhe shpesh ajo vendos nëse një muaj quhet i mirë. Pak nga ata që e lexojnë e dinë si bëhet: çfarë numërohet si rast, cilat orë shkojnë poshtë vijës, dhe pse i njëjti vend mund të tregojë tri shifra të ndryshme.

Në SHBA norma është rastet herë 200.000, pjesëtuar me orët e punuara: raste për 100 punonjës me kohë të plotë. Rregulli i OSHA-s vendos çfarë është rast, dhe vija kalon nëpër trajtimin mjekësor. Më 2024 norma ishte 2,3 për gjithë sektorin privat dhe 8,0 për korrierët. Norma e shpeshtësisë e ILO-s numëron për një milion orë, Eurostat për 100.000 të punësuar, dhe Eurostat paralajmëron se normat shumë të ulëta të disa vendeve mund të vijnë nga nënraportimi. Në një vend të vogël, një rast i vetëm mund ta dyfishojë normën. Një kartë ndihmon ta lexosh shifrën bashkë me bazën e saj.

Stiven Janaqi REDAKTOR · STIVEN CATALYST

03 TEMA KRYESORE
Raste, orë dhe 200.000

04 SHIFRAT
E njëjta formulë, punë të ndryshme

05 MODELI
Çfarë numërohet si rast

06 ÇFARË THOTË KËRKIMI
Çfarë mund të fshehë një normë e ulët

07 SI MATET
Një rast, një normë tjetër

08 MJETI I NUMRIT
Karta e normës së sigurisë

09 BURIMET
Burimet dhe metoda

SI LEXOHET KY NUMËR

Shifra
Çdo shifër ka burimin dhe vitin poshtë faqes së vet.

Leximi ynë
Ku flet redaktori dhe jo kërkimi, shkruhet qartë.

Praktika
Hapat dhe karta janë propozime për t'u provuar, jo rezultate kërkimi.

TEMA KRYESORE

Raste, orë dhe 200.000

Byroja e Statistikave të Punës në SHBA (BLS) e jep formulën në një rresht: lëndimet dhe sëmundjet e regjistrueshme, herë 200.000, pjesëtuar me orët që punuan të gjithë punonjësit. 200.000 janë 100 punonjës që punojnë 40 orë në javë për 50 javë, prandaj norma lexohet si raste për 100 punonjës me kohë të plotë në një vit.

SHEMBULLI I LLOGARITUR I BLS-SË, NJË PRODHUES FIKTIV

Punonjësit	200, që punuan 400.000 orë gjatë vitit
Të gjitha rastet	7: 7 × 200.000 ÷ 400.000 = 3,5
Ditë larg, punë e kufizuar ose transferim	3 prej tyre: 3 × 200.000 ÷ 400.000 = 1,5

Kompaninë e ka sajuar vetë BLS-ja, për të treguar metodën.

Orët e punuara janë orët e punuara vërtet: pushimet e paguara, lejet mjekësore dhe festat lihen jashtë. Kur orët nuk regjistrohen, BLS-ja lejon një vlerësim nga orët e planifikuara ose me 8 orë për çdo ditë pune.

LEXIMI YNË

Norma është thyesë. Lëviz kur ndryshojnë rastet, por edhe kur ndryshojnë orët.

Burimi: US Bureau of Labor Statistics, 2025

Formula, konstantja, shembulli dhe rregulli për orët siç i jep BLS-ja (faqja e ndryshuar së fundi në mars 2025). Rastet merren nga regjistri i OSHA-s, formulari 300, ose nga përmbledhja e tij, formulari 300A.

SHIFRAT

E njëjta formulë, punë të ndryshme

Më 2024, norma për gjithë sektorin privat në SHBA ishte 2,3 raste të regjistrueshme për 100 punonjës me kohë të plotë. Pas mesatares, e njëjta formulë jep shifra shumë të ndryshme nga një lloj pune te tjetri.

RASTE TË REGJISTRUESHME PËR 100 PUNONJËS ME KOHË TË PLOTË, SHBA, 2024

Ndryshon edhe lloji i rastit. Në magazinim, 4,1 nga 4,8 kishin ditë larg punës, punë të kufizuar ose transferim, shumica punë të kufizuar ose transferim (2,6). Te korrierët prinin ditët larg punës (4,2 nga 8,0).

LEXIMI YNË

Një normë nën mesataren kombëtare thotë pak. Krahasoje me industrinë tënde dhe shiko cili lloj rasti e përbën shifrën.

Burimi: US Bureau of Labor Statistics, 2026

Raste për 100 punonjës ekuivalentë me kohë të plotë, siç i raportuan punëdhënësit sipas rregullave të OSHA-s; anketa e BLS-së për 2024, tabela 1, botuar në janar 2026.

MODELI

Çfarë numërohet si rast

Rregulli i OSHA-s, 29 CFR 1904.7, regjistron një lëndim ose sëmundje nga puna që çon në vdekje, ditë larg punës, punë të kufizuar ose transferim, trajtim mjekësor përtej ndihmës së parë, ose humbje të vetëdijes, ose që një mjek a profesionist tjetër i licencuar e diagnostikon si të rëndësishme.

Ndihmë e parë: jo rast	Trajtim mjekësor: rast
Ilaç pa recetë në dozë të zakonshme	I njëjti ilaç në dozë me recetë
Vaksina kundër tetanozit	Vaksina të tjera, si ajo kundër tërbimit
Pastrimi i plagës, leukoplasti, shiritat ngjitës	Qepje ose kapëse
Kompresa të nxehta ose të ftohta, fasha elastike	Një shinë e fortë për palëvizshmëri
Masazh; lëngje për stresin nga nxehtësia	Fizioterapi ose kiropraktikë

Rregulli e quan të plotë listën e vet me 14 trajtime të ndihmës së parë. Një shënim në krye të rregullit shton se regjistrimi i një rasti nuk do të thotë që punëdhënësi ose punonjësi kishte faj, as që u shkel një rregull.

LEXIMI YNË

Vija kalon nëpër trajtimin, jo nëpër lëndimin. E njëjta prerje është ndihmë e parë me shirita ngjitës dhe rast i regjistrueshëm me qepje.

Burimi: Occupational Safety and Health Administration, Code of Federal Regulations, annual edition, 2024

E shkurtuar nga 29 CFR 1904.7, Kodi i Rregulloreve Federale, botimi vjetor 2024. Secila anë jep 5 shembuj. Treguesit paraprijës dhe vonues janë te Nr. 2.

ÇFARË THOTË KËRKIMI

Çfarë mund të fshehë një normë e ulët

Eurostat numëron aksidentet në punë që shkaktojnë të paktën katër ditë të plota kalendarike mungesë. Më 2024, BE-ja kishte 1.359 të tilla për 100.000 të punësuar. Rumania raportoi 65, Franca 2.622.

AKSIDENTE JO FATALE NË PUNË PËR 100.000 TË PUNËSUAR, 2024

Eurostat paralajmëron se normat shumë të ulëta mund të vijnë nga nënraportimi, dhe se sistemet e raportimit të mirëngritura shpesh mund t'i shpjegojnë normat e larta. Më 2009, Zyra e Llogaridhënies së Qeverisë së SHBA-së (GAO) anketoi mjekë dhe profesionistë të tjerë të shëndetit në punë: 67% kishin parë punonjës që kishin frikë nga ndëshkimi po të raportonin, dhe mbi një e treta ishin pyetur për trajtim që e mbante rastin jashtë regjistrit, por nuk mjaftonte për ta kuruar.

LEXIMI YNË

Një normë e ulët mund të thotë punë e sigurt, ose punë ku rastet nuk raportohen. Vetëm shifra nuk i dallon dot të dyja.

Burimet: Eurostat, Statistics Explained, 2026; US Government Accountability Office, 2009

Eurostat: norma të thjeshta, pa përshtatje për përbërjen e industrive; të dhënat e nxjerra në shtator 2026. GAO: u përgjigjën 504 nga 1.131 të anketuar (45%), për vendet e punës ku trajtuan punonjës më 2008.

SI MATET

Një rast, një normë tjetër

Orët janë emëruesi. Një vend i vogël ka pak orë, prandaj një rast e lëviz shumë normën e tij. Ka rëndësi edhe baza: standardi i ILO-s numëron për një milion orë, pesë herë baza amerikane.

SHEMBULL HIPOTETIK, DY VENDE PUNE NË NJË VIT

Vendi i vogël	25 vetë, 50.000 orë: 1 rast = 4,0, 2 raste = 8,0
Vendi i madh	1.000 vetë, 2.000.000 orë: një rast më shumë shton 0,1
Për një milion orë	4,0 e vendit të vogël bëhet 20

Një rast më shumë e dyfishon normën e vendit të vogël dhe mezi duket te i madhi. Vendet dhe shifrat janë të shpikura.

01	**Trego numrin dhe orët**	Pranë normës, që lexuesi të shohë sa raste e bëjnë.
02	**Përdor dymbëdhjetë muaj**	Një vit që rrëshqet i jep një vendi të vogël mjaft orë për ta lexuar.
03	**Thuaj bazën**	200.000 orë, një milion orë, apo të punësuarit.

LEXIMI YNË

Një vend i vogël me një rast të dytë nuk është bërë brenda natës dy herë më i rrezikshëm. Lexo numrin e rasteve para normës.

Burimet: US Bureau of Labor Statistics, 2025; Sixteenth International Conference of Labour Statisticians, International Labour Organization, 1998

Shembulli dhe tri kontrollet janë të redaksisë. 2.000 orë në vit është baza e BLS-së për një punonjës; norma e shpeshtësisë e ILO-s vjen nga rezoluta e saj e vitit 1998.

Më shumë te eseja Një ditë e keqe apo një problem?

MJETI I NUMRIT

Karta e normës së sigurisë

Një kartë për çdo vend pune dhe muaj, e plotësuar para se shifra të hyjë në raport. Kryqi i sigurisë regjistron çdo ngjarje sipas ditës dhe i llogarit normat nga orët.

01	**Vendi dhe periudha**	muaji, dhe dymbëdhjetë muajt deri sot
02	**Rastet**	ditë larg, punë e kufizuar ose transferim, të tjera; ndihma e parë veçmas
03	**Orët e punuara**	orët e punuara vërtet, pa lejet e paguara; nga vijnë
04	**Norma dhe baza**	rastet × 200.000 ÷ orët, ose × 1.000.000; shkruaj cilën
05	**Krahasuar me**	dymbëdhjetë muajt tanë të fundit; industria jonë, me vitin e saj
06	**Çfarë nuk tregon norma**	near miss-et, rastet e ndihmës së parë, raportet e hapura, çdo shenjë se njerëzit nuk raportojnë

Burimet: US Bureau of Labor Statistics, 2025; Occupational Safety and Health Administration, Code of Federal Regulations, annual edition, 2024; Sixteenth International Conference of Labour Statisticians, International Labour Organization, 1998

Propozimi ynë, i ndërtuar mbi formulën e BLS-së, kriteret e regjistrimit të OSHA-s dhe normën e shpeshtësisë së ILO-s. Near miss-et janë te Nr. 63.

Hape mjetin: Kryqi i sigurisë stivencatalyst.com/sq/tools/safety-cross/

BURIMET DHE METODA

Çdo shifër ka një burim.

Shifrat e këtij numri vijnë nga burimet më poshtë. Viti tregon sa e re është secila.

How To Compute Your Firm's Incidence Rate for Safety Management
US Bureau of Labor Statistics, 2025
https://www.bls.gov/iif/overview/compute-nonfatal-incidence-rates.htm

Incidence rates of nonfatal occupational injuries and illnesses by industry and case types, 2024 (Survey of Occupational Injuries and Illnesses, Table 1)
US Bureau of Labor Statistics, 2026
https://www.bls.gov/web/osh/table-1-industry-rates-national.htm

29 CFR Part 1904: Recording and Reporting Occupational Injuries and Illnesses
Occupational Safety and Health Administration, Code of Federal Regulations, annual edition, 2024
https://www.govinfo.gov/content/pkg/CFR-2024-title29-vol5/pdf/CFR-2024-title29-vol5-part1904.pdf

Resolution concerning statistics of occupational injuries (resulting from occupational accidents)
Sixteenth International Conference of Labour Statisticians, International Labour Organization, 1998
https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@stat/documents/normativeinstrument/wcms_087528.pdf

Accidents at work statistics
Eurostat, Statistics Explained, 2026
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Accidents_at_work_statistics

Workplace Safety and Health: Enhancing OSHA's Records Audit Process Could Improve the Accuracy of Worker Injury and Illness Data (GAO-10-10)
US Government Accountability Office, 2009
https://www.gao.gov/assets/gao-10-10.pdf

METODA EDITORIALE

Çdo shifër u kontrollua për vitin, botuesin dhe çfarë mat, te teksti i plotë kur u hap. Burimi i lexuar vetëm te një përmbledhje, një abstrakt ose copa shënohet me “përmes”. Shifra që nuk u konfirmua te ajo që u lexua shënohet si e tillë në faqen e vet, ose lihet jashtë. Interpretimi i redaktorit shënohet “Leximi ynë”.

MANAGEMENT REVIEW

Menaxhim pa teatër.

Çdo numër, një pyetje e menaxhimit, e kontrolluar me kërkimet më të mira.

TË GJITHË NUMRAT

stivencatalyst.com/sq/magazine/management-review.html

Management Review · Nr. 87 · Nëntor 2026 · Stiven Catalyst
Redaktuar nga Stiven Janaqi, që përgjigjet për të; "redaksia" në këtë botim është ai. Tekstet, përkthimet, faqosja dhe kontrolli i shifrave te burimet e tyre bëhen në seanca pune me Claude, një model AI i Anthropic.
stivencatalyst.com/sq/how-this-is-made.html